

RODOLJUB.

Glasiło „Slovenskega društva“ v Ljubljani.

Izhaja 1. in 3. soboto vsakega meseca (ali če je na ta dan praznik, dan poprej) ter stane 70 kr. na leto. — Članom „Slovenskega društva“ in naročnikom „Slovenskega Naroda“ pošilja se list brezplačno. — Za oznanila plačuje se od dvestopne peti-vrste 8 kr., če se enkrat tiska; 12 kr. če se dvakrat, in 15. kr. če se trikrat tiska. — Večkratno tiskanje po dogovoru. — Naročnina in inserati blagovolijo naj se pošiljati „Narodni Tiskarni“ v Ljubljani, vsi spisi in dopisi pa uredništvu „Rodoljuba“ ali pa odboru „Slovenskega društva“ v Ljubljani. — Pisma izvolijo naj se frankirati. — Rokopisi se ne vračajo.

10. števil.

V Ljubljani, dne 19. maja 1894.

IV. leto.

Jež in lisica.

Kdo je ne pamti, pravljica o ježu, ki je prosil lisice zavetišča a jo potem pregnal iz njenega brloga. Poučna je ta pravljica in vselej se je spominjamo, kadar zapazimo, kako se nemški naš sosed trudi, iztisniti nas iz naše domovine, pregnati nas s slovenske zemlje, in kako uspeva čedalje bolj pri tem svojem počenjanju. Nemški jež se je že vrnil v naš dom in mi Slovenci bomo kmalu v položaju, kakor tista lisica v pravljici, če se pravočasno ne vzdramimo in če ne prepodimo z združenimi močmi nemškega ježa.

To ulogo ježa igrajo v slovenskih krajih učni zavodi nemške šolske družbe, ki se imenuje „šulverajn“. Ta družba ima v celi državi svoje podružnice, ki jej naberejo vsako leto ogromno veliko denarjev, vrh tega pa dobiva iz Pruske še izdatne prispevke. Lansko leto je dobil šulverajn iz Pruske 24.000 goldinarjev, da bi z njimi nemčil slovanske otroke. Vseh dohodkov je imel šulverajn lani 285.000 gld. S to velikansko svoto se da že kaj doseči in če pregledamo, kaj je šulverajn že vse storil, moramo priznati, da je storil jako mnogo. Samo

v slovenskih krajih je ustanovil toliko šol in otroških vrtcev, nalovil vanje toliko slovenskih otrok, ki se tam izneverjajo narodu in domovini, Bogu in cesarju ter vzgajajo v pruskem duhu, da moramo Slovenci v svojo obrambo napeti vse svoje sile, sicer bo kmalu — prepozno.

Le pogledjmo, kako deluje in napreduje šulverajn v slovenskih krajih.

Na Kranjskem vzdržuje lepo število učnih zavodov, tako v Ljubljani, v Fužinah in v raznih Kočevskih krajih, kjer so bile prej šole tako urejene, da so se otroci naučili slovenskega in nemškega jezika, zdaj pa se uče samo v nemškem jeziku. Šulverajn preži sedaj na občine Draga, Trava in Srednja vas in bi rad ugnobil tamkajšnje slovensko-nemške šole ter je nadomestil s samonemškimi. Še večje uspehe kakor na Kranjskem je imel šulverajn lani na Štajerskem. Tam je zadnja leta napravil in vzdrževal celo vrsto ljudskih šol in otroških vrtcev, kjer so se nemčili slovenski otroci, lani pa je k

LISTEK.

Sveti vir.

Nekemu dečku je bilo ime Milován. Dyanajst spomladaj je komaj videl. Samo ljubo mater je še imel; očeta je že krival temni grob. A zdaj mu še mati umró. Odnesli so jo na samotno pokopališče. Za krsto ali trugo je šel tudi deček Glasno je jokal in stokal, ko so možje zagrebli truplo zlate matere. Ondi na grobu je še stal ter ni hotel oditi. Klical je tožno, a mati ga ni slišala.

Solnce se je nagnilo za goré in mrak je legel na zemljo. Milován je še vedno bil na pokopališču. Zdajci vidi po zraku leteti krasnega mladeniča. Imel je peroti in snežnobelo haljo. Bil je angelj. Z njegovega milega obraza je odsevala nebeška milina.

„Ne žaluj preveč“, pravi tolažilno angelj dečku. „Matere ne moreš več vzbuditi k življenju in k njej ti tudi ni mogoče takoj priti. Jaz bi te rad vzel seboj, a ne smem. Ako pa najdeš sveti vir, prišel bom po tebe in te nesel k ljubljeni materi.“ Po teh besedah se vzdigne angelj kvišku ter izgine dečkovim očem.

„Sveti vir!“ ponavlja Milován. „Enkrat so mi pravili mati, da človek, prišedši do svetega vira, more si želeti, kar si le hoče, in vse se mu izpolni, in jaz ga tudi moram najti!“

Pozno je že bilo. Truden leže deček zraven matrinega groba ter glavo na nj položivši zaspi.

Solnce je bilo že visoko na nebesnem oboku, ko se vzbudi. Odmolivši kratko molitev, odpravi se na pot iskat svetega vira. Potoval je iz kraja v kraj, iz vasi v vas. Pri vsakem viru je postal ter ga je vprašal, rekóč: „Virček hladni, povej mi, si li ti sveti vir?“ Doslej še

tem zavodom ustanovil še deset otroških vrtcev in dve ljudski šoli, jedno v Ljutomeru, drugo v Konjicah, letos pa namerava take šole ustanoviti še v Vitanju in Velenju. Sploh pa je šulverajn osredotočil svoje delovanje na jezikovno mejo in na jezikovno mešane trge in mesteca na Spodnjem Štajerskem in napreduje tako hitro, da se bodo naši štajerski rojaki le z največjim naporom mogli ubraniti tega ježa.

Na Koroškem ni treba šulverajnu ustanavljati šol in otroških vrtcev, ker so tam z malimi izjemami šole in otroški vrtci že itak vsi nemški, ker tam Slovencem ni moči ničesar vzeti, ko ničesar nimajo in je Nemcem le za to skrbeti, da ohranijo svojo sedanjo posest.

V to svrbo pa ne štedijo ni truda ne troškov, in ne uplaše se nobenega, še tako podlega sredstva, niti ne sprijanja koroških učiteljev. Hudo je to očitanje, ali opravičeno. Šulverajn hujska koroške javne od ljudstva plačane učitelje, deleč jim mastne podpore in mi čutimo na našem narodnem telesu, kako ti koroški učitelji v plačani svoji navdušenosti delujejo zoper nas in

zoper ljudstvo, ki jih redi. Šulverajn je lani podelil pod pore 71, v slovenskih krajih na Koroškem službujočim učiteljem in v 34 slučajih je plačal šolnine in šolske doklade roditeljem, katerih slovenski otroci obiskujejo nemške šole. Te številke govore jasno in pričajo, kake vrste ljudje se nahajajo mej koroškimi učitelji. Kaj čuda potem, da so ti ljudje tako zagrizeni nasprotniki slovenske šole in slovenskega naroda, in da stoje na Koroškem v prvi vrsti mej našimi narodnimi sovražniki.

To napredovanje nemškega ježa bodi svarilo slovenskim rodoljubom. Ne držimo križem rok, ne trpimo, da nas kakor tisto neumno lisico v pravljici iztisne iz našega doma nemški jež. Zložimo se vsaj glede obrambe proti tujemu navalu, oklenimo se naše družbe sv. Cirila in Metoda in podpirajmo jo z vsemi svojimi močmi, da bo rasla iz se razvijala in na drugi strani poravnala to, kar nam šulverajn otme.

Slovenci! Rojaki! Spominjajte se družbe sv. Cirila in Metoda o veselih in žalostnih prilikah. Darujte zanjo vsak po svojih močeh, da nas ne prežene iz naše domovine — nemški jež.

Politični pregled.

Državni zbor bode le še malo časa zboroval, potem pa se snideta delegaciji in sicer letos v Budimpešti. Sedaj rešuje še vedno državni proračun, mimo njega pa je opravil več drugih važnih stvari, rešil namreč predlogo glede podržavljenja tržaških skladišč in tako imenovane valutne predloge, s katerimi se vlada pooblašča, da vzame iz prometa za 200 milijonov papirnatega denarja in ga nadomesti s srebrnim denarjem. Zaradi te predloge je nastala v Hohenwartovem klubu kriza in malo je manjkalo, da ni odstopil grof Hohenwart, v sled česar bi bila najbrž odstopila tudi vlada. Posebno ostra je bila tudi razprava zaradi dogodkov v Ostrovici in v Falknovu, kjer so orožniki ustrelili več štrajkujočih premogarjev.

mu je vsak odgovoril: „Nisem, nisem, deček mili; le dalje potuj!“

Nekega večera pride pod velik, košat hrast. Daleč okoli ni bilo nijedne hiše. Pod drevo je legel počivat. Tu zasliši glasno frfotanje. Ozre se kvišku in ker je mesec jasno sijal, zagleda dva velika orla, ki sta sedla na hrast. Jela sta se pogovarjati ptiča; deček pa je vlekel na uho.

„Priletel sem ravno prek jezera“, pravi orel, ki je bil mnogo večji od drugega, „jutri zgodaj pa se vrnem. Blizu svetega vira imam na strmi skali gnezdo in v njem dva krepka mladeniča.“

Začuvši o svetem viru, vztrepetal je Milovan od radosti. „Jutri zgodaj se hočem vzbuditi ter orla vprašati, kako je mogoče priti k svetemu viru; saj orel tako ne bo odletel pred solničnim vzhodom.“ Tako si je mislil deček.

— V nedeljo so Nemci praznovali petindvajsetletnico sedanjega ljudskošolskega zakona, a le bolj skromno, ker se niso prav upali na dan. — Iz **Hrvatske** je došla žalostna vest. Narodnjaki so tam razdeljeni na dve stranki. Ti sta se hoteli združiti, a takega jedinstva ni bilo mogoče doseči radi — imena in tako je ostalo vse pri starem, na škodo — domovine. — Na **Ogerskem** je sedaj položaj jako resen. Gospodska zbornica ogerska je zavrgla vladni predlog glede takoimenovanega civilnega zakona. Poslanska zbornica se je zanj še enkrat izrekla in sedaj še ni dognano, kaj se ima zgoditi, ali pride stvar zopet pred zbornico, ali pa odstopi ministerstvo. Dasi pa je položaj jako resen, to vendar ne zadržuje Madja-

Čez nekoliko sta utihnila orla, in tudi Milovan je zaspal.

Sreča mu je bila mila; zgodaj se je zbudil. Solnce še ni prišlo izza gore. Jutranji mrak je še pokrival zemljo. Pogledal je na hrast in ptiča sta še dremala. Zdajci čuje iz daljine tanek šum. Ozre se v tisto stran ter vidi lovca s puško v roki; opazoval je speča orla ter se previdno bližal drevesu.

„Orel, orel!“ zakliče Milovan tiho, da ga je čul samo orel. „Nevarnost vama preti, takoj odletita!“

Bistro oko orlovo je zagledalo prežečega lovca.

„Hvala ti, dečko“, pravi ravno isti orel, ki je sinoči priletel prek jezera. „Ostani tukaj, čez jedno uro se vrneva.“ Bliskoma odletita po teli besedah. Lovec je sicer vstrelil, toda zadel ni nobenega, ker sta bila pre-

rov, da bi ne nadaljevali začetega preganjanja Rumunov. V Kološu se vrši sedaj kazenska pravda proti 25 najodličnejšim rumunskim rodoljubom. Dali so bili pritožbe svojega naroda natisniti v posebni knjigi in zato jih bodo Madjari sedaj pahnili v zapor. — **Bolgarska** se sedaj veseli. Turški sultan je namreč dovolil, da se v Macedoniji, kjer prebiva precej Bolgarov, zopet odpro bolgarske šole in je načelniku bolgarske cerkve priznal pravico, imenovati za Macedonijo nekaj bolgarskih škofov. Ta prijaznost turškega cesarja je Bolgare tako razveselila, da sedaj že premišljajo o turško-bolgarski zvezi. —

Na **Srbskem** se nasprotstvo mej kraljem in narodom čedalje bolj poostruje. Kralj je svojevoljno razveljavil zakon, s katerim se je njegovemu očetu Milanu prepovedalo bivanje na Srbskem. To nezakonito postopanje je narod silno razburilo in bati se je revolucije. — Na **Ruskem** je vlada zasačila večje število zarotnikov. — Na **Francoskem** se gibljejo anarhisti še vedno in sicer čedalje predrzneje. Bombe pokajo prav pogostoma, zdaj tu zdaj tam. To gibanje se je zaneslo tudi že na **Angleško** in v **Belgijo** in strahoma se vprašuje človeštvo: Kaj bo iz tega?

Dopisi.

Iz Sv. Križa pri Litlji, 15. maja. [Izv. dop.] (V pojasnilo.) V Rodoljubu od 5. t. m. se je nekdo prav po nepotrebnem ob Križane spodtaknil. Spočetkoma jadikuje dopisnik, da vinska trta peša, da se kmetje v slabih razmerah nahajamo in da sploh vse hira. Vinski pridelek se je res zmanjšal in tudi kmetijstvo peša, a tako na pragu pogina pa venderle še nismo, kakor nas sodi dopisnik; le pridite, dragi čitatelji, semkaj in prepričajte se, kako smo Križani še čvrsti in v kaki slogi živimo tu na prijetnem griču na podnožji Moravske gore, s katere se nam vinska trta, obetajoča obilega pridelka, prijazno smehlja. Naša kmetijska podružnica, ta je našega dopisnika tako razburila, da troši mej svet, da še ni nič ukrenila in da nima še drevesnice. Saj je šele kupila prostor, kje je mogoče, kar hipoma drevesnico narediti, ker se mora prej še zemlja pravilno pripraviti; naš dopisnik pa hoče imeti v par mesecih vse v najlepšem stanu. Naša podružnica ima izvrstnega predsednika, on bo gotovo vse dobro, izpeljal ne da bi ga bilo šele drezati. Nadalje premleval naš dopisnik domače raz-

mere raznih oseb. O tem ni vredno govoriti. On misli, da nas zbada, pa je ravno nasprotno. Na pošto je tudi šel s svojimi mislimi, ter rekel, da je naša poštarica večinoma v gostilni; kje pa naj bo, ker je v gostilni doma, radi tega pa poštni urad ni še nič zanemarjen; le vprašajte v tej zadevi dragi čitatelji tukajšnje trgovce in druge merodajne kroge, ki občujejo veliko z pošto in videli boste, da se ne bo nihče pritožil; poštarica rada ustreže vsacemu ob prostih urah hoče pa tudi mir imeti. Konečno objavil je dopisnik tudi to, da se šolski otroci šest let nogovice plesti uče. Seveda, če je zanikrni učenec, se mora pa delj časa učiti, sploh je pa govorica, da se šolske deklice, katere imajo veselje, nogovice plesti prej navadijo, kot drugih šolskih predmetov. Nedavno se je nekdo izrazil proti meni, da se je njegova hčerka v treh letih dobro navadila ženskih ročnih del, nasprotno pa sin že šesto leto hodi v šolo, pa še ne zna dobro brati, pisati pa še menj. Dopisniku bomo Križani prav hvaležni, če bo o njih resnico pisal v liste, z neresnico pa si ne pridobi ni časti niti hvale. **Križan.**

daleč. Milovan je čakal pod hrastom. Čez jedno uro se vrnela ptiča.

„Rešil si nama življenje, vrli deček,“ reče zopet prejšnji orel. „Povej, s čim ti moreva to poplačati? Izreci jedno željo!“

„K svetemu viru bi rad!“ odgovori proseči deček.

„K svetemu viru bi rad, katerega še doslej nijeden umrljiv človek ni videl? Kdo ti je povedal o tem viru? Sedaj deček vse pové o smrti svoje matere ter o angelju.

„Obljubil sem ti“, pravi po pripovedovanju dečkovem orel, „obljubil sem ti, da ti izpolnim tvojo željo. Toda ti si težek; ne bi te mogel nesti tako daleč. Ná ta prstan ter si ga deni na prst! — Sedaj pa le čvrsto ná-me!“

Komaj je deček sedel na ptiča, vzdigne se ta kvišku ter leti bliskoma po zraku. Čez nekoliko prideta do jezera.

„To je sveto jezero, do katerega še ni doslej prišla človeška noga, in po katerem tudi še ni jadrala nijedna ladja,“ pravi orel.

Dolgo časa sta letela prek svetega jezera. Sedaj dospeta na kopno. Kako je tukaj vse zelenelo in cvetelo! Vsaka cvetka je bila lepša in je milejšje dehtela ko one onkraj jezera.

Orel se spušča proti tlom. Z visočine zagleda Milovan majhen vir pod seboj. Orel je sedel ob viru na zemljo.

„Izpolnil sem ti željo,“ reče orel ter odleti. Sam je bil Milovan. Čudno je žuborel sveti vir. K njemu nagne glavo ter mu pravi: „Virček hladni, saj si ti sveti vir!“

„Sem, sem!“ odgovori mu žuboreči vir. Dečku je srce hotelo počiti od veselja. Nagnil se je še bolje k vodici.

Zdajci se prestraši. Na vodi vzrè bled, upadel obraz; bil je njegov. Kako se je izpremenil na svojem poto-

Slovenske in slovanske vesti.

(Kranjska gimnazija.) Naučno ministerstvo je v zmislu svoje, slovenskim državnim poslancem dane obljube sklenilo, da otvori prva dva razreda nove gimnazije v Kranji že to jesen.

(Nedeljski počitek v trgovini.) Državni zakonik je te dni objavil ministerski ukaz z dne 12. maja 1894, s katerim se določa za trgovino nov nedeljski počitek. Dosedaj so smele biti ob nedeljah prodajalnice za živila, mineralne vode in cvetice ves dan odprte. Od dne 16. maja naprej pa bode to drugače in veljajo za vsako trgovino naslednje določbe: Ob nedeljah se sme blago v dosedanem obsegu prodajati po mestih, ki štejejo nad 20.000 prebivalcev, samo do 12. ure opoludne; živila pa se smejo prodajati potem tudi še od 6. ure naprej, toda največ dve uri. Po drugih krajih pa se sploh sme blago prodajati v dosedanem obsegu, toda le do 3. ure popoldne. To velja tudi za prodajalce suhega mesa in klobas; ne pa za prodajalce cvetic, kateri smejo prodajati ves dan. — Po tem takem je v Trstu, v Ljubljani, v Gorici in po drugih mestih z več nego 20.000 prebivalci dovoljeno ob nedeljah prodajati živila do opoludanske ure in potem zopet po 6. uri zvečer največ dve uri. Prodajalnice branjecev, prodajalnice mešanega, specerijskega blaga in delikates, suhega mesa in klobas, kakor sploh prodajalnice živil po večjih mestih morajo torej ob nedeljah vsakakor biti zaprta od 12. ure opoludne do 6. ure zvečer. Pač pa so lahko odprte tudi ob nedeljah popoldne pekarnice, slaščičarne in seveda tudi gostilne. — Po manjših mestih in po deželi sploh ostanejo vse prodajalnice ob nedeljah od 3. ure popoldne naprej zaprte. — Nov nedeljski počitek v trgovini ima veljavo, kakor rečeno, že prihodnjo nedeljo. Ta ukaz pa ne velja za c. kr. trafike.

(Zglaševanje črnovojnikov.) Zakon o zglaševanju črnovojnikov je zadobil pravno veljavo in tisti, katerih se tiče, se morajo po njem ravnati. Ta zakon ukazuje v § 1.: Tisti črnovojniki, ki so služili v vojski, pri mornarici, pri domobranstvu (uštevti reserve) ali pri oro-

nikih, kakor tudi tisti, kateri so določeni za posebne službe, kedar se skliče črna vojska, in ki so v to svrho dobili posebne izkaznice, so dolžni, zglašiti se jedenkrat na leto pri občinskem uradu tiste občine, v kateri prebivajo, in to v času, ki se določi z ozirom na pridobitne razmere sploh. Le ako bi to v dosego smotra ne zado- stovalo, se morajo zglašiti pri osebi ali oblastvu, katero je določiti z ozirom na bivališče zglaševanje. Za to ni smeti več porabiti, kakor jeden dan. Domobranski minister sme v posebnih slučajih posamičnikom dovoliti pismeno zglaševanje. Tisti črnovojniki, ki imajo izkaznice, morajo vsako premembo svojega rednega bivališča tekom 30 dnij pismeno ali ustno naznaniti pristojnemu oblastvu. § 2. določa, da je tiste, ki greše zoper te določbe, kaznovati po § 62. vojnškega zakona iz leta 1889.

(Nov poštni in brzojavni urad.) Dne 5. t. m. se je v Dobu na Kranjskem odprla brzojavna postaja z omejeno službo, zvezana s poštnim uradom.

(Mestna hranilnica v Novem Mestu) otvorila se je dne 1. t. m. v pričo vladnega komisarja, zastopnikov občinskega odbora, upravnega sveta in ravnateljstva z kratkim nagovorom g. župana Perkota in g. dr. Schegule kot namestnika predsednika ravnateljstvu ter s trikratnim „Slava“ klicem na cesarja. Uložilo je prvi dan 29 strank na 29 knjižic 4694 glđ. 63 kr. Prošenj za posojila je došlo za 2100 glđ.

(Za železnico iz Škofje Loke v Gorico.) V seji državnega zbora dne 2. t. m. izročil je posl. dr. Gregorčič peticijo, v kateri prosijo podpisanci, da bi se popolnila državna železnica s progo Škofja Loka Gorica. Peticija ima podpise občin: Škofja Loka, Poljane, Trata, Oselica, Žre, Dole, Idrija, Črni vrh, Godovič, Vojsko, Cekovnik, Spodnja Idrija, Cerknjo, Šebrelje, Št. Viška gora, Ponikva, Sv. Lucija pri Tolminu, Volče, Ročinj, Kanal, Deskla, Grgar, Čepovan, Solkan pri Gorici, — dalje podpis c. kr. rudniškega vodstva v Idriji in okrajnih cestnih odborov v Škofji Loki, Idriji, Cerknem in Kanalu pri Gorici.

vanju. Zmerom je še gledal v vodo. Tú je izginila njegova podoba, in namesto nje vidi kakor v daljini neki znan obraz. Bližal se mu je, in sedaj spozna. Bil je obraz ljubljene matere.

„Mati, mati! K vam bi rad!“ vzklikne deček. Zgibala je svoja usta mati in dečku se je zdelo, da je rekla: „Moj sin, skoro boš pri meni!“ V tem trenutju že je izginil materin obraz in zopet se je prikazalo blede, upadlo obličje dečkovo. Ves utrujen je ležal deček ob viru. Zlato solnce je ravno zahajalo ter se poslavljalo od zemlje. Deček je zaprl oči.

„Sedaj sem dospel do svetega vira, toda angelja vender ni!“ šepetal si je polglasno. Komaj pa je te besede izrekel, stal je že pred njim angelj v snežnobeli halji.

„Prišel sem po tebe, kakor si želel; tvoja mati te pričakuje.“ Tako je rekel angelj ter objel dečka okrog

pasu. Dvignil se je z njim v višino. Priletela sta do belih oblakov, presrečno jih pozdravljaje. Letela sta vedno višje in višje. Nasproti so se njima blestele zvezdice, pa tudi nje sta pustila pod seboj. Čez nekoliko sta prišla v sveto nebo. Oj, kako se je tukaj vse lesketalo! Prihitela je njima nasproti mati. Gorko je objela Milovana ter ga poljubila na nedolžno ličice.

„Dolgo te ni bilo, dete moje“, rekla mu je. „Sedaj pa sva združena na vse veke.“

Potem pa je šla z njim k ljubemu Bogu. Dotaknil se je s svojo mogočno roko obraza dečkovega, in Milovan je postal zal, krilat angelj.

In ondi v svetih nebesih se veselita zdaj mati in sin ter gledata obličje usmiljenega Boga.

(Kontrolni shodi v Cerknici.) Korno poveljništvo v Gradci je dovolilo, da se bodo vojaški kontrolni shodi za novi sodni okraj Cerkniški odslej vršili v Cerknici.

(Novo slovensko bralno društvo) so ustanovili rodoljubi na Dobrni blizu Celja, kjer so slavnoznane toplice.

(Premovanje konj.) Poljedelsko ministerstvo je odobrilo program za letošnje premovanje konj. Premovanja bodo meseca septembra in sicer: Dne 3. v Lescah dne 4. v Kranji, dne 5. v Kamniku, dne 6. na Vrhniki, dne 7. v Ribnici, dne 10. v Št. Jarneju, povsod ob 10. uri zjutraj in dne 11. septembra popoldne ob 2. uri v Trebnjem.

(Oddaja plemenskih bikov.) Deželni odbor kranjski bo oddal pričetkom meseca junija t. l. občinam in tudi zasebnim živinorejcem nekaj bikov plemenjakov murizodolske (sive) pasme za polovico nakupne cene. Prošnje za bike pošljejo naj se do 25. t. m. deželnemu odboru.

(Važna jezikovna odločba.) Zadnji čas so ponekod okrajni glavarji silili slovenske župane, da jim morajo v izročenem področju dopisovati v nemškem jeziku. Tako se je godilo na Štajerskem, tako na Kranjskem, kjer je zlasti Kočevski okrajni glavar z globami silil slovenske župane k nemškemu dopisovanju, posebno pa na Koroškem. Celovski in Velikovski okrajni glavar sta županom nalagala globe za vsak nemški dopis. Župan v Bistrici pri Pliberku, g. Simon Kloker, se je proti temu pritožil na deželno vladu v Celovci in, ker tam ni ničesar opravil, na ministerstvo. In šele pri ministerstvu je zadobil pravico. Ministerstvo je razveljavilo dotične naredbe okrajnega glavarstva Velikovskega in deželne vlade Celovške, ter oprostilo župana globe, ker slovenskim občinam ni moči na podlagi nobene zakonite določbe braniti, da se poslužujejo v službenem občevanju z višjim si okrajnim glavarstvom slovenskega, v deželi navadnega jezika. Ministerstvo je s to odločbo pripoznalo slovenskim županom pravico, občeovati tudi v izročenem področju z okr. glavarstvi v slovenskem jeziku. Župani slovenski, poslužujte se te pravice!

(Prepir goriških Slovencev.) Goriški Slovenci se imajo z Italijani težko boriti. To je boj na življenje in na smrt in gorje tistemu, ki podleže. Ta boj pa otežkuje še domači prepir. Bivši poslanec vitez Tonkli ne more pozabiti, da so volilci namesto njega poslali vrlega, delavnega in nesebičnega dr. Gregorčiča na Dunaj in mu s to volitvijo vzeli lepe postranske dohodke, katere je prej imel kot upravnik družbe „Lloyd“. Kaj čuda, da hrepeni po poslanstvu, kakor so nekdaj judje hrepeneli po obljubljeni deželi. Da se ga dokoplje, začel je v dež. zboru goriškem igrati kaj čudno ulogo. Ko je šlo za slovensko obrtno šolo, je na skrivnem deloval zoper njo,

kar je prouzročilo, da sta ga časopisa „Soča“ in „Rinnovamento“ trdo prijela. Očitaj pa dr. Tonkli ne trpi in ne prenese, pa naj bodo še tako opravičena, in zato toži sedaj rečena lista, računajoč pri tem nekoliko na to, da so porotniki vsi Italijani. Pravda bo prav zanimiva, zlasti ker bodo kot priče zaslišani vsi goriški deželni poslanci z deželnim glavarjem vred.

(Slovenske vzporednice na goriški gimnaziji.) Dne 5. maja bili so vsi štirje goriški državni poslanci pri naučnem ministru in so prosili, naj na goriški gimnaziji ustanovi slovenske in italijanske vzporednice. Minister je obljubil, da bode stvar uvaževal.

(Petindvajsetletnica „Slovenije“.) Dunajsko društvo slovenskih vseučilišnikov, „Slovenija“, je dne 5. t. m. praznovalo svojo petindvajsetletnico in ž njo so se radovali vsi prijatelji slovenskega naroda, saj je „Slovenija“ ognjišče, okolu katerega se zbirajo slovenski veliki šolci in pri katerem se je vzgojilo, izobrazilo in za narodno našo stvar navdušilo toliko odličnih slovenskih rodoljubov. „Sloveniji“ želimo, da bi se razcvitala in napredovala narodu v korist.

(Spinčičeva zadeva) je končno rešena. Znano je, da je bil posl. Spinčič odpuščen od profesorske službe, ker je izvršuje svojo državljansko pravico, ko je bil na dopustu, agitiral pri volitvah v Istri in v Zagrebu govoril za združenje Istre s Hrvatsko. Stvar je imela priti v državnem zboru v razpravo, kar pa je prejšnji naučni minister Gauč preprečeval, ker se je bal posledic dotične razprave. Novi minister se je s posl. Spinčičem pobotal. Spinčič ne nastopi več svoje službe, dobi pa pokojnino letnih 1000 gld., začevši z dnem, ko je bil po krivici odpuščen iz službe.

(Petindvajsetletnica banke „Slavije“.) Dne 12. t. m. je praznovala banka „Slavija“ v Pragi petindvajsetletnico svojega obstanka. Zavod, ki so ga pred 25 leti ustanovili češki rodoljubi, razvil se je mogočno iz malih začetkov, ima sedaj svoje glavne zastoje v raznih slovanskih deželah in je v času svojega obstanka storil premnogo koristnega za slovansko vzajemnost tudi v naših južnih pokrajinah. „Slavija“ stoji zdaj na krepki podlagi in Bog daj, da bi se tudi v bodoče razvijala čedalje lepše in blagodejnejše!

(Dve novi knjigi za pouk o petji.) V zalogi Ig. pl. Kleinmayra in Fed. Bamberga v Ljubljani sta nedavno izšli ti-le knjižici: „Početni nauk o petji za ljudske šole“ po R. Weinwurm sestavil Ant. Nedvéd (8°, 31 str., cena 20 kr.) in „Vaje v petji“ zložil Anton Nedvéd (8°, 88 str., cena 60 kr.) Obe knjižici imata namen uvesti začetnika v glasbo. Sestavljeni sta kaj dobro, natisnjeni pa prav lepo, tako da ju moremo jako toplo priporočati.

Razne vesti.

(Birma v Ljubljani.) Oba binkoštna praznika je bilo v Ljubljani v stolni cerkvi birmanih 2010 otrok. Iz Ljubljane jih je bilo 571, iz drugih krajev pa 1439 birmancev.

(Velikan debelosti.) Od 6. do 8. tega meseca je bil na ogled postavljen na dvorišči gosp. Elije Predovića pri mestni klavnici v Ljubljani velikansk 2 leti stari prešič, kateri tehta nad 500 klg., to je, čez 9 centov stare vage. Tega velikana, kakoršnega še gotovo ni bilo na Kranjskem, izredil je doma znani živinorejec g. Janez Hubad iz Podudja pri Skaručini.

(Delavska beda v Kropi.) Dobili smo iz Kroke dopis, podpisan od osemnajst delavcev, ki pravijo: „Tukajšnji delavci ali kovači smo v jako slabem položaji. Poprej je delalo tukaj veliko ljudi, sedaj pa je reva do vrha priklopela, ker je nad polovica ljudi brez najmanjšega dela. Posebno nas pa boli, da smo obrečeni, kakor bi delati ne hoteli. Naj le kdo pride, pa nam kaj takega dokaže! Ponižno prosimo tukajšnji delavci slavni deželni odbor, naj bi nam blagovolil priti s kakim delom na pomoč, prej ko je mogoče.“ — To se bere kot pisava poštenih ljudi in zato se nadajamo, da bodo poklicani gospodje res priskrbeli, če še niso, tem siromakom hitro pomoč!

(Bolezen mej raki.) takozvana „račja kuga“, jela se je močno širiti po večjih in manjših vodah na Dolenjskem, in treba bode mnogo napora, da se odpomore temu neugodnemu stanju rakov. Pa tudi drugod po deželi ginejo od dne do dne bolj, deloma zbog bolezni, deloma zaradi požrešnih rib, ki uničujejo mladi zarod.

(Električna razsvetljava v Škofji Loki.) Polaganje podzemskih žic za električno razsvetljava v Škofji Loki napreduje prav dobro in utegne biti vse gotovo do konca bodočega meseca. Škofja Loka bode torej skoro električno razsvetljena, prvo mesto na Kranjskem, ki je uvedlo novo luč.

(Hrošči.) Na Dolenjskem se v nekaterih občinah prav marljivo pokončavajo hrošči. V jedni sami občini blizu Dobrobeleja so jih pokončali nad 50 mernikov. Županstvo je razpisalo 50 novč. nagrade za vsak mernik hroščev. Občina sv. Gregorij pri Vel. Laščah je sklenila, da mora vsak posestnik nabrati brezplačno 2 mernika hroščev, kdor jih pa nabere več, dobi za mernik 50 novč. nagrade.

(Strelna ubila je) v torek v Spečnem pri Mokronogu v hlevu 19letnega pastirja Janeza Berganta in dva vola.

(Volkovi na Krasu.) Po primorskem Krasu se kladijo volkovi, ki so raztrgali že več ovac, tako pri Podgradu v občini Naklo. Tudi v Sežanskem, Voloskem in celo v Postojnskem okraji jih je bilo večkrat videti. Iz početka se je mislilo, da so psi delali to škodo, pozneje pa se je dognalo, da so bili to volkovi.

(Rop v cerkvi.) V benediktinski cerkvi v Celovcu je neznan zlikovec vlomil pri stranskem oltarju skrinjico Matere Božje in odnesel dragocenosti za kakih 200 gld. vrednosti.

(Visoka starost.) V Našicah v Slavoniji je te dni umrl čevljar F. Bišovski v visoki starosti 103 let. Poslednja tri leta ni več izvrševal svojega obrta, a bil je še krepak in prenašal pisma in brzojavke. Bil je vojak za časov francoske vojne in bil v bitki pri Wagramu. V istem kraju živi še neki kmet P. Rovišič, ki je star 106 let.

(Ajdovsko predilnico.) ki je zgorela nedavno, bodo zopet zgradili, ali še le bodočo spomlad. Tako se je sklenilo na zboru delničarjev v Trstu. Predilnica bode imela drugo podobo, to je zgradila se bode pritlično s svetlobo od zgoraj.

(Dva otroka samomorilca.) Na Dunaji vzbudil je veliko senzacijo samomor 12letne deklice in 9letnega dečka, otrok uboge delavke Jerabek. Deklica, katero je čitanje zmotilo, pregovorila je brata, ki je bil v strahu zaradi slabega napredovanja v šoli, da sta skupaj skočila v Dunav. Iz pisem, katere je pisala mlada samomorilka, je razvidno, da je ravnala popolnoma hladnokrvno in preudarjeno.

(Zasačen slepar.) Te dni je prišla policija v Trstu necega tujca, ker je bil jako sumen zaradi tega, da je sopal denar z obema rokama in se je zabaval z raznimi lahkomisljenimi ženskami, a ni izgledal, kakor kak bogataš. Dognalo se je, da je neki Simon Kus iz velikovskega okraja na Koroškem. Poneveril je g. župniku v Lokvah 800 gld., koroško deželno sodišče pa ga je iskalo še zaradi raznih tatvin in sleparij. Našli so pri njem razne vrednostne stvari in še 60 gld. denarja.

(Velik požar v Trstu.) Minuli teden nastal je na skladišči lesa v ulici Fabio Severo požar, ki se je strahovito hitro razširil, tako da sta bili kmalu še dve drugi skladišči v ognji. Ko so prihiteli gasilci na pomoč, bila so že vsa tri skladišča firm bratje Livaditi, Jakob Mankoč in Henrik Višnikar v plamenu in iskre so pršele na vse strani. Najbolj v nevarnosti je bila bližnja vojašnica in g. Mankočeva hiša. Iz obeh poslopij so bežali ljudje, iz g. Mankočevega pa se je znosilo tudi vse pohištvo. Druga dvenadstropna hiša na Mankočevem zemljišči je začela tudi goreti in so se prebivalci komaj rešili. Združeni gasilci in vojaki so preprečili, da se ni ogenj dalje razširil. Na pogorišči je bilo gotovo kakih 10.000 ljudi. Nad 200 vojakov in 150 delavcev je rešilo lesovje, kar ga še ni dosegel ogenj. Bil je grozen pogled, ko se je ogenj širil vedno bolj in se je gosti dim valil proti nebu. S strahovitim ropotom se je podrla streha gorečega poslopja. Še le proti polnoči so gasilci omejili ogenj toliko, da ni bilo več nevarnosti za bližnja poslopja. Škoda utegne znašati 200.000 gld. in je najbolj prizadeta rodoljubna firma Mankoč, kateri je zgorela vsa sicer zavarovana zaloga najboljšega lesa. Pri požaru sta bila baje poškodovana jeden vojak in neki delavec.

(Pogumne Ravnogorke.) V Ravnigori v Vrbovskem okraju na Hrvaškem služboval je več mesecev neki kapelan kot župni upravitelj in se ljudem tako prikupil, da je nastala velika razburjenost, ko se je čulo, da je premeščen drugam. Nekateri občani šli so prosit škofa, naj pusti kaplana kot župnika v Ravnigori in so poudarjali, da so vse ženske v občini jako razdražene. A vse je bilo zaman. Ko je nedavno prišel novi župnik v občino, čakalo ga je nad 500 Ravnogorskih krasotic na občinski meji. Župnik je bil iznenadjen, da se ga vsprejme tako sijajno, a kmalu bil je konec tej prevari. Nekoliko nežnih rok poprijelo je konje za uzde in obrnilo voz nazaj proti oni strani, odkoder je prišel. Ko je župnik povpraševal, zakaj se vse to godi, stopi mlada žena k vozu, in poljubivši župniku roko, pravi: Oprostite velečastiti gospod, mi ne moremo drugače, ne delamo iz lastnega nagiba, nego angelj Gabrijel se nam je prikazal in nam tako velel. Župnik se je nasmehnil in rekel: No otroci moji, če me nočete in če Yam je angelj Gabrijel tako velel, ne bodem se Vam usiljeval, a vsaj to mi dovolite, da pogledam kraj, kjer je Bog ustvaril tako krepke ženske, kakor ste Vi. A tudi tega mu niso dovolile vaše amazonke in mej glasnim njihovim krikom moral se je odpeljati nazaj. Vsa stvar se bode zdaj razpravljala pred sodiščem.

(Izseljevanje mohamedancev iz Bolgarije.) Ako-pram imajo mohamedanci v Bolgariji zajamčene vse pravice v verskem kakor tudi v političnem oziru in je tudi v poslaniški zbornici kakih 12 mohamedanskih zastopnikov, se vender leto za letom selijo mohamedanski prebivalci iz Bolgarije, ker jim je zoperno živeti pod krščansko vlado. Zdaj jih je kakih 600.000, a povprečno se jih izseli vsako leto 12 do 15 tisoč iz dežele.

(Strele udarila v voz.) Minuli teden vozilo se je več ljudij na vozu iz Opčin v Trst. Mej potom nastala je nevihta in je strela udarila v voz. Dva na vozu sedeča kmetovalca Jožef Semič in Janez Stibil sta se zgrudila, kakor mrtva na tla. Druge tri osebe niso bile poškodovane. Prihiteli so kmalu ljudje na pomoč in odnesli brez zavesti ležeča v vas, kjer sta se kmalu zavedla in popolnoma okrevala.

(Starost vladarjev.) Najstarejši vladar v Evropi je Leo XIII., ki je v 84. letu, za njim pride 76letni veliki vojvoda luksemburški. Ne celo leto mlajša sta pa kralj

danski in veliki vojvoda saksonsko-weimarski. Po 74 let imata kraljica angleška in veliki vojvoda meklenburški. 11 evropskih vladarjev ima od 60 do 70, pet od 50 do 60, najmanj od 40 do 50, dva od 30 do 40 in dva od 20 do 30 let. Najmlajši vladarji so kralj srbski, ki ima 17 let, kraljica holandska, ki ima 13 in kralj španski, ki ima 7 let. Vlada najdalje angleška kraljica in sicer že 56 let, potem avstrijski cesar 45 let, veliki vojvoda badenski vlada 41 let, veliki vojvoda oldenburški in saksonsko-weimarski-eisenaški ter vojvoda saksonski altenburški vladajo po 40 let. Štirinajst vladarjev evropskih še ne vlada 10 let, trije, knez Jurij Schaumburgliipski, knez Friderik waldeški in vojvoda Alfred koburški so pa še le letos nastopili vlado.

(Povodnji na Hrvaškem.) Vsled deževja poslednjih dnij so narasle vode v hrvaškem Zagorji in preplavile bližnja polja. Sava je izstopila iz svoje struge in je preplavila okolico Zagrebško. Tudi Drava in Mura sta močno narasli in se poročila iz raznih krajev o povodnjih.

Poučne stvari.

Kako in kdaj je škropiti proti strupeni rosi.

Prvokrat se škropi še pred cvetom. Na 100 litrov vode vzame se 1 kg. modre galice in 1½ kg. ravnokar ugašenega apna, ki pa mora biti brez peska. Drugokrat se škropi 5—6 tednov po cvetu, na 100 litrov vode se pa sedaj vzame 1½ kg. modre galice in 2 kg. ugašenega apna. Drugokrat je tedaj tekočina nekoliko močnejša. Modra galica se dene v plateno vrečico ter se obesi v kad, v kateri je voda za škropljenje že pripravljena. V 2—3 urah se galica popolnoma razpusti. Ravnokar ugašeno apno se mora, kedar se je razpustilo, precediti, da se odstranijo zrnca od peska in druga nesnaga. Modra galica in apno se morata potem večkrat prav dobro v vodi premešati. Sploh je pa treba vso tekočino v kadi večkrat prav dobro premešati, gotovo pa vselej, kedar se zajemlje. Škropiti se ne sme po jutrih, ko je listje rošno, ali pa po dežju, ampak kadar je listje suho. Pri lepem in toplim vremenu se lahko celi dan škropi. Tekočina mora listje prav dobro poprašiti, kar je seveda odvisno od kakovosti škropilnic. Zato si naj vsak omisli le dobro škropilnico. Za prvo škropljenje treba je za oral vinograda 300 litrov označene tekočine, za drugo 400 litrov in ko bi se škropilo še tretjkrat 500 litrov. Škropilnica in vse drugo orodje se mora po vsakem škropljenju prav dobro umiti in očediti.

Ne puščajmo gnilega krompirja na njivah!

Pri izkopavanju krompirja pri nas navadno odbiramo zdravi krompir od bolnega (gnilega ali nagnitega) in puščamo bolni na njivah. To ni dobro. S tem sami skrbimo, da se množi krompirjeva bolezen (plesen) od leta do leta, ker se kali te bolezni ohranijo dolgo časa zdrave. Razun tega se pa na takih njivah kaj rad vgnezi raznovrsten mrčes, zlasti miši, črvi itd. Ves bolni krompir je torej treba zbrati v kupčkih in ga potem uničiti. Najbolje storimo, če tak krompir na priličnem mestu zakopljemo v globoko jamo in ga polijemo z apnom. Ravno tako se priporoča, da se vsi črvi ali ogrci uničijo, katere izkopljemo s krompirjem vred.

Krvna ušica.

Ta jako nevarni in škodljivi mrčes, o kojem smo lansko leto obširno govorili, razširja se vedno bolj zlasti okoli nemškega Gradca. Župan Graški je torej izdal ukaz, v katerem vsem posestnikom, pri katerih se je ta mrčes že ugnezdil, ostro zapoveduje, da živalico z vso strogoostjo pokončavajo, kajti preti po njej sadjarstvu velika nevarnost. Zato tudi mi vse naše sadjarje še posebej opozorimo, da pazijo na svoja drevesa, in če zasledijo na njih to ušico, naj jo takoj utrebijo, bodi si že s katerim sredstvom koli.

Kako spraviš konje iz gorečega hleva.

Znano je, da je vedno težko spraviti iz hleva konja, kadar gori. Prestrašen od ognja konj stoji na jednem mestu. Takoj pa konj pojde iz hleva ako ga osedlaš, ali pa okomotaš.

Dobro krmo

in veliko je dobimo, če sejemo grah in turšico v kupe in to pčm zeleno pokosimo. Taka krma je jako zdrava in tečna za živino.

Petroleja nikar pri rastlinah rabiti!

Dostikrat se priporoča s petrolejem (smrdljivim oljem) preganjati mravlje ali uši rastlinam. Izkušnje pa kažejo, da je petrolej rastlinam zelo škodljiv, tako da navadno posahnejo. Nikar torej z mrčesom vred rastlin pokončavati!

Malo gibanje

je za živino, katero debelimo koristno. Marsikateri kmetovalci mislijo, da živina, katero debele, mora vedno stati v hlevu. To pa ni resnično. Taka živina rada zboli. Tudi meso ni posebno ukusno, ker se to lšča nabere preveč na nekaterih mestih. Boljše je, če se živina malo prehodi, kaj lahkega dela, tako ostane bolj zdrava in njeno meso je ukusnejše in povsod enakomerno tolsto.

Nekaj o vosku.

Vosek je znan vsakemu človeku, ni pa znano, koliko voska je na svetu. Vosek je dvojen, rastlinski in čebelen. Rastlinski vosek se po malem nahaja v vseh rastlinah, n. pr. po bliščečem listju. V Japanu in južni Ameriki je po nekaterih rastlinah toliko voska, da rastline kar stiskajo in kuhajo ter tako vosek izločujejo. Biti ga more res toliko, ker je tudi v kupčiji znan in se kupuje in prodaja kot rastlinski ali japonski vosek. Priskrbovalke navadnega, nam znanega medu so pa naše čebele, katere ga izsrkavajo iz rastlinskega cvetja, predelajo ga in si iz njega naredijo svoje stanovanje. Ta vosek al. prav za prav te voščine pa še niso čist vosek, ampak treba jih je šele očistiti. Vosek dobivamo iz kuhanih voščin s tem, da ga s stiskalnico izločimo kakor tekočino iz druge nerabne tvarine. Čim mlajše in lepše so voščine, tem več in tem lepšega voska dobimo; če so pa voščine stare ali morebiti celo vsled čebelarjeve nemarnosti plesnive, potem dobimo tudi malo in slabega voska. Zato naj bi čebelarji pazili, da satovja ne puste predolgo v panji, ker s tem sami sebi škodujejo. Tudi čebele starega satovja ne ljubijo, ter se večidel slabo sponašajo, kar je tudi čebelarju na škodo. Posebno pa naj čebelarji ne bodo tako zanikarni, da bi voščine brezskrbno v kak kot vrgli ter jih celo leto prepustili črvu in plesnobi. Iz take šare se dobi malo in slabega voska, in še ta nima nobene cene. Iz mladih in zdravih voščin se dobi prav lep rumen, dišeč vosek, kateri se vsak čas lahko proda. Vosek se tudi ubeli, kakor platno. Bel vosek je veliko trji, nego prvotni rumeni. Rumeni vosek se topi pri 62° C, bel šele pri 70°. Vosek se rabi tako mnogovrstno, da bi komaj našli. Malokateri obrt ga ne potrebuje nič, vendar največ ga podelajo svečarji v sveče. Raznim oljem primešan daje vosek tudi razne zdravilne oblike in mazila. Papir, namočen v raztopljenem vosku, je posebno pripraven, da se z njim poveže vsa-keršna posoda, katero bi radi obvarovali zraka in vlažnosti.

Kruh obvarovati, da ne plesni.

Hlebi naj se koj po peki denejo v žakelj, v katerem je še nekaj moke, in sicer tako, da hleb leži na hlebu z gornjo skorjo. Žakelj naj se potem zaveže in obesi v zračen hram. Tako spravljene kruhe ostane 4 do 6 tednov sveže in prav nič ne plesni. Predno se hleb načne, okrtati naj se s čisto krtačo in položi čez noč v klet, da postane zopet mehak.

Proti polžem slinarjem

po zelenjavnih in cvetličnih gredah priporočajo zakopati v gredo do roba plitve posode, kakeršne rabijo za podstavno cvetličnim loncem. V te posode nalije se po 1 centimeter visoko piva. Slinarji ljubijo pivo čez vse, lezejo v posode ter potonejo. Vrtnar, ki je to poskusil, poroča, da je ujel v jedni noči v dve posodi več nego sto polžev, in sicer brez truda in z neznatnimi stroški.

Ozebli grebeni.

V mrzlih in vetrovnih krajih kuretini dostikrat ozebejo grebeni. Dobro je toraj zlasti ob hudem in mrzlem vetru kuretino v hlevu imeti ter jo dobro krmiti, kuretina pa, kateri so grebeni že ozebli, se naj loči od druge, da ne kluva. Ozebli grebeni pa se naj mažejo s tekočino, ki se naredi od žafranovega izvlečka, kafe in trpetina. Tako se greben zopet ozdravi in če je tudi nekoliko modrikast, se vendar to s časoma izgubi, zlasti ako se večkrat namaže. Maže se pa najložje z mehkim čopičem.

Dobro zdravilo konjem,

ki imajo naduho: Naberi dobro zrelih črnih brinjevih jagod, stolci jih in zmešaj z nekoliko strdi (medu). Dobro je tudi priliti nekaj lanenega olja. To vse se napravi v svalke, kateri se dajejo konju po dva- do trikrat na teden. Tako mi je svetoval prijatelj, ki je na ta način popolnoma ozdravil bolnega konja.

Katere sorte grozdja gre na ameriške podlage cepiti.

Dognano je, da ameriške trte, katere trtni uši najbolj kljubujejo, to le tedaj storé, ako se jim dobro postreže. No, dobro postreže se jim pa, ako se v prav dober, močan, rodoviten svet sadijo. Prav dobro postreže se jim pa tudi, ako se v sicer manj rodoviten svet posadijo, ako se jim pa tam dobro pognoji.

Za dobro gnojitev pa ne gre razumeti to, ako se k trtam po nekoliko jelšovega ali družega plastja (pavša, veja) ali pa po nekoliko ajdovih plev, koruzne slame ali kaj jednacega zakoplje. Za tako gnojitev se amerikanke ne zmenijo. Dobro, istinito dobro pognojiti smo v stanu amerikankam le s pravim hlevskim gnojem, ali pa s kompostom (mešancem) ali pa umetnim gnojilom, katero je z gnojem jednake kemične vrednosti.

Gnojitev, izdatna gnojitev, ta nam bode poglaviti činitelj v bodočem našem vinogradstvu. Ker pa gnoja pač v nobenem gospodarstvu in stvarništvu ne preostaja, ker ga marveč še za to povsod zelo primanjkuje, kazalo bode v bodočnosti malo novih vinogradov zasaditi, pa tem dobro postreči, dobro gnojiti. Kazalo bode pa še nekaj. V novih vinogradih na amerikanke bode le take domače sorte cepiti, katere dajejo sicer prav dobro namizno vino, in to v obilni, ne pa skromni meri. Malo vinograda imeti, pa v njem vendar dosti prav dobrega namiznega vina pridelovati, to biti nam mora géslo našega bodočega vinogradarstva. Le malo, če tudi najfinjšega vina s cvetlico na amerikankah pridelovati, to se ne bode pač nikomu izplačalo. In zato strinjamo se pač popolnoma s sodbo gospoda dr. Jos. Vošnjaka, kateri v presoji najnovejše slovenske, osobito štajerskim vinogradnikom namenjene vinogradarske knjige ne odobruje priporočanja v kvalitetnem oziru najfinjših nemških sort, kakor rizlinga, traminca, silvanca itd., katere pa vse le malo rodé. Kdor je s temi sortami že poskušal, poskušal pa tudi že z zasaditvijo novih ameriških cepljenih vinogradov, ta se rizlinga, traminca itd. ne bode poprijel. To že celó ne, ako jemlje obilo poznejšo neobhodno potrebno gnojitev v poštev. Vinogradniki! držite se torej vaše dozdajšnje domače močno rodeče, pa prav dobro namizno vino dajajoče sorte, rizling, traminec itd. prepustite pa Nemcem: „Svoji k svojim!“

Jabolčnik in hruškovec se da z mlekom čistiti.

Na 100 litrov tolklje vzemi 1 liter sladkega mleka brez smetane ali vrhnje in vlij ga mej neprestanim mešanjem pijače v sod. Čez 8—10 dnij bodeš pretočil prav dobro čisto in ukusno pijačo seveda le če je bil sod zdrav in pijača nepokvarjena.

Gnoj razstrosi precj po njivi

ter ga podorji, kajti na kupu ležeč gnoj hitro izgubi razvijajoči se amonijak, ki je najvažnejša redilna snov za rastline. Razven tega se pa pod kupom v zemlji nabere veliko redilnih snovij, na tako močno pognojeni zemlji pa večina naših rastlin ne uspeva, žito poleže, kmet pa škodo trpi.

Poslano.*)

Lansko leto je izšla v katoliški tiskarni v Ljubljani knjiga z naslovom: „Franc Ks. Kramer, poslednji korar v Ljubljani. Njegovo življenje in delovanje, popisano od njega samega“. Dal jo je na svetlo deželni in državni poslanec Karol Klun. Šestnajsto poglavje te knjige ima napis: „Crngrob o mojem priходу“ in se bavi skoro izključljivo le z mojim očetom, 42letnim ključarjem crngrobske cerkve.

Že dolgo nisem našel toliko grdih lažij, ostudnega sumničenja in nesramnega obrekovanja, kakor jih je nakopičenih v tem poglavju o mojem očetu. Da bi mi bila prišla pravočasno v roke ta knjiga, prepričal bi se bil Karol Klun pred porotnim sodiščem Ljubljanskim, da ne opravičuje takovega pisarjenja tudi ne čast deželnega in državnega poslanstva — dasi menim, da bi bilo neko drugo domače sredstvo primernejše za tako pobalinsko pisarenje, kakor porotno sodišče.

Žal, Karol Klun je ušel porotnikom in zasluženi kazni. Molčal bi bil in prepustil z mirno vestjo razumnemu bralcu sodbo o knjigi, katero pojasnjuje pisatelj sam v predgovoru z odkritosrčno izpovedjo, da izvira „iz nizkih studentov“ in da je „vkajena s peklenkim dimom“. Ker se pa zlorablja vsebina te knjige od neke strani — kateri strani ni nobeno sredstvo preostudno, če gre za njene koristi — na podoben način kot agitatorično sredstvo proti meni, potegujočemu se z razumnimi soobčani vred za pravično in pošteno stvar, namreč za ustanovitev samostojne fare v Žabnici, konstatujem tu javno, da so vse trditve, s katerimi se napada čast in poštenje mojega očeta, 42 letnega ključarja crngrobske cerkve, v šestnajstem poglavju knjige z naslovom: „Franc Ks. Kramer. Njegovo življenje in delovanje“, nesramna obrekovanja in grde laži in da je obžalovanja vredno, da izdaje knjige take vsebine višji duhovnik in državni in deželni poslanec.

V Dorfarjih dne 6. maja 1894.

Matija Hafner

posestnik v Dorfarjih št. 14.

*) Za vsebino tega spisa je uredništvo odgovorno le toliko, kolikor vleva zakon.

Loterijske srečke.

Linc, dué 12. maja: 35, 36, 67, 79, 64.

Praga, dné 15. maja: 16, 18, 11, 51, 79.

Tržne cene v Ljubljani

dne 19. maja t. l.

	gl.	kr.		gl.	kr.
Pšenica, hktl.	7	50	Špeh povejen, kgr.	—	66
Rež, „	5	50	Surovo maslo, „	—	78
Ječmen, „	6	—	Jajce, jedno	—	02
Oves, „	6	65	Mleko, liter	—	10
Ajda, „	7	—	Goveje meso, kgr.	—	64
Proso, „	5	—	Telečje „	—	60
Koruza, „	5	65	Svinjsko „	—	66
Krompir, „	1	60	Koštrunovo „	—	40
Leča, „	12	—	Pisaneč „	—	55
Grah, „	12	—	Golob „	—	20
Fižol, „	8	—	Seno, 100 kilo	2	86
Maslo, kgr.	1	—	Slama, „	2	34
Mast, „	—	68	Drva trda, 4 metr.	6	—
Špeh frišen „	—	56	„ mehka, 4 „	4	60

V vsakej fari in krajni občini postavlja se razumna spoštovana in denarno zanesljiva oseba kot

zaupni mož

z dobrim postranskim zaslužkom. — Pismo naj se pozveduje pod „201.191“, Gradec, poste restante. (5—7)

DR. Ivan Šušteršič

otvoril je svojo

odvetniško pisarno

v Ljubljani

na Kongresnem trgu št. 2 I. nadstr.

(v hiši kjer je Kleinmayr & Bambergova bukvarna).

Uradne ure od 8. do 12. dopoldne
(12—1) in od 2. do 6. popoldne.

VSI STROJI ZA POLJEDELSTVO!

po najnižjih cenah pod najugodnejšimi pogoji pošilja pod jamstvom in na poskušajo.

J. G. HELLER, DUNAJ
K/Praterstrasse Nr. 43.
Bogato ilustrovani 102 strani obojstr. cenišča v slovenščini
in nemščini joškim na zahtevanje takoj dostojno.
Prevedel je M. H. H.

Dobiva se najceneje v podpisani lekarni ako se naroča
po pošti.

Ubald pl. Trnkóczy

lekar zraven rotovža
v Ljubljani

priporoča:

Za želodec:
Marijinoeljske kapljice za želodec. — Steklenica 20 kr., 6 steklenic 1 gld. 3 tuct. 4 gld 80 kr.

Odvajalne ali čistilne kroglice čistijo želodec pri zabasanji, skaženem želodci. — Škatulja 21 kr., jeden zavojček s 6 škatuljami velja 1 gld. 5 kr.

Za prsa:

Planinski zeliščni ali prsni sirop za odraslene in otroke; raztvarja sliz in lajša bolečine, n. pr. pri kašlju. — Steklenica 56 kr., 6 steklenic 2 gld. 50 kr.

Za trganje:

Protinski ovet (Gichtgeist) lajša in prega-ja bolečine v križu, nogah in rokah. — Steklenica 50 kr., 6 steklenic 2 gld. 26 kr.

Vsa ta našeta in vsa druga zdravilna sredstva se dobivajo v

lekarni

Ubalda pl. Trnkóczy-ja
v Ljubljani zraven rotovža

in se vsak dan s prvo pošto razpošilja. (14—1)

Prodaja vina.

300 hektolitrov
črnega terana in belega
namiznega vina

od 12 do 16 kr. liter je na prodaj.

Za pristnost in točno postrežbo se jamči.

Fran Bentivoglio
vinogradar št. 603 Dignano — Istra.

Peregrin Kajzelj

Stari trg št. 13 (3—8)

priporočam slavnemu občinstvu in prečastiti duhovščini svojo bogato zalogo

lestencev, oljnatih podob, zrcal,

kakor tudi vse v njegovo stroko spadajoče predmete na pr. stekleno, porcelanasto belo in rujavoprsteno blago, raznovrstne svetilnice viseče in stoječe,

Hermanove bliskovne svetilnice in prave kroglaste cilindre „Patent Marian“, katere imam samo jaz v zalogi za Kranjsko.

Prevezem tudi vsa steklarska dela pri stavbah ter jamčim za solidno in točno postrežbo.

Neobhodno potrebna za vsako gospodinjstvo je

Kathreiner-jeva Kneipp-ova sladna kava z ukusom bobove kave.

Ta kava ima zase nedoseženo prednost, da se zamore odreči kvarnemu uživanju nemešane ali z surrogati mešane bobove kave in da je moč prirediti mnogo **sladnejšo**, poleg tega **zdravejšo** in **težejšo** kavo. — **Neprekošana kot primesek k navažni bobovi kavi.** (38—13)

Priporoča se zlasti za gospé otroke in bolnike.

Osobito se je čuvati slabih posnemovanj.

Dobiva se povsod

1/2 kile po 25 kr.

Lib. Kneipp

Jarčica zbrani spisi

XI. zvezek

dobiva se v „Narodni Tiskarni“, pri gosp. Antonu Zagorjani in v vseh knjigarnah.

Cena nevezanemu 60 kr., — vezanemu 1 gld.

Vizitnice

in

kuverte s firmo

priporoča

Narodna Tiskarna v Ljubljani.

Odlikovan v Trstu 1882. Srebrna svetinja.

Tovarna peči in glinastih izdelkov

August Drelse

Ljubljana (Kranjsko).

Vsakovrstne peči po najnovejši konstrukciji, bele in barvane od najboljšega blaga, elegantne in cene.

Cevi za dimnike natik z vetrovim ravnalcem. (2—9)

Okraski pri stavbah, nakit pri cerkvenih stropih in okrajkih, neprežigliva opeka in vse v glinarsko obrt spadajoče stvari.